

elyazmasi.org Ortadoğu Masası

	MISIR
---	--------------

Yüzölçümü: 1,001,450 km²

Sınırları: toplam: 2,689 km

sınır komşuları: Filistin 11 km, İsrail 255 km, Libya 1,150 km, Sudan 1,273 km

Din: Resmi din İslam'dır. Halkın %91'i Müslüman'dır. Kalan nüfusu Kıpti kökenli Ortodoks Hıristiyanlar (Kıptiler diğer Ortodokslardan farklı bir inanca sahiptirler), Rum kökenli Ortodokslar, Arap kökenli Maruni Hıristiyanlar ve çeşitli Avrupa ülkelerinden Mısır'a yerleşmiş olan Katolik ve Protestan Hıristiyanlar oluşturmaktadır. Müslümanların tamamına yakını Sünni, çoğunluğu Şafii, önemli bir kısmı da Hanefi'dir.

Diller: Resmi dili Arapça'dır. Halkın tamamına yakını Arapça konuşur. Bazı küçük etnik unsurlar kendi aralarında mahalli dillerini konuşurlar.

Yönetim biçimi: Başkanlık Tipi Cumhuriyet

Başkent: Kahire

Bağımsızlık günü: 28 Şubat 1922 (İngiltere'den)

Milli bayram: İhtilal günü, 23 Temmuz (1952)

Anayasa: Ülke 11 Eylül 1971'de yürürlüğe konan anayasa ile yönetilmektedir

Coğrafi Konum:

Konum: Kuzeydoğu Afrika ülkelerinden olan Mısır, kuzeyden Akdeniz, doğudan Kızıldeniz ve Filistin, güneyden Sudan, batıdan Libya ile çevrilidir.

Coğrafi konumu: 27 00 Kuzey enlemi, 30 00 Doğu boylamı

Haritadaki konumu: Afrika

Yüzölçümü: 1,001,450 km²

Sınırları: toplam: 2,689 km

sınır komşuları: Filistin 11 km, İsrail 255 km, Libya 1,150 km, Sudan 1,273 km

Sahil şeridi: 2,450 km

İklimi: Mayıs - Ekim ayları arası kadar sıcak bir yaz, Kasım - Nisan ayları arası serin bir kış olmak üzere genelde iki mevsim görülür. Çölde yazın sıcaklık gölgede her zaman 40 dereceyi geçer. Ancak gece sıcaklık, 15-18 derece kadardır. Sahra'dan gelip, Deltaya kadar uzanan hamsin rüzgarları genellikle bahar mevsiminde eserler. Kuru ve kavurucu karakterde olup, sık sık kum ve toz fırtınaları oluştururlar. Kıyı kesiminde Akdeniz iklim özelliği nedeniyle kışın yağış ortalaması 100-200mm. arasındadır.

Arazi yapısı: 1280 km uzunluğundaki Nil Vadisi , Sudan sınırından Akdeniz'e kadar uzanarak doğu ve batı çöllerini birbirinden ayırır. Batı çölü hemen hemen yüzölçümünün 3/4 'ünü kaplar. Ortalama yükseklik 210-250 metre olmasına rağmen güneybatı ucunda , yüksek kayalık bölgede 2130m.'ye ulaşır. Bölgenin çoğu yeri taşlı çöllerden meydana gelmesine rağmen, yer yer kumluk ovalara da rastlanır. Plato görünümünde olan bölgenin çeşitli yerlerinde oluşan çökmeler sonucu yeraltı sularının yerleşmesine imkan veren sığ kuyular meydana gelmiştir.

Deniz seviyesinden yüksekliği: en alçak noktası: Qattara Çukuru 133 m

en yüksek noktası: Catherine Tepesi 2,629 m

Doğal kaynakları: petrol, doğal gaz, demir, fosfatlar, manganez, kireçtaşı, alçıtaşı, talk, asbest, kurşun, çinko

Arazi kullanımı: tarıma uygun topraklar: %2

sürekli ekinler: %0

otlaklar: %0

ormanlık arazi: %0

diğer: %98 (1993 verileri)

Sulanan arazi: 32,460 km² (1993 verileri)

Doğal afetler: Periyodik kuraklıklar, yaygın depremler, su baskınları, heyelanlar, volkanik aktivite, bahar mevsiminde esen hamsin rüzgarları kuru ve kavurucu karakterde olup, sık sık kum ve toz fırtınaları oluştururlar

Nüfus Yapısı:

Nüfus: 77,505,756 (Temmuz 2005 verileri)

Nüfus artış oranı: 1.78% (2005 verileri)

Mülteci oranı: 0 mülteci/1,000 nüfus (2001 tahmini)

Bebek ölüm oranı: 32.59 ölüm/1,000 doğan bebek (2005 tahmini)

Ortalama hayat süresi: Toplam nüfus: 71 sene

erkeklerde: 68.5 yıl

kadınlarda: 73.62 yıl (2005 verileri)

Ortalama çocuk sayısı: 2.88 çocuk/1 kadın (2005 tahmini)

HIV/AIDS - hastalıklarına yakalanan yetişkin sayısı: %0.09 (1999 tahmini)

Ulus: Lübnanlı

Nüfusun etnik dağılımı: Arap %95, Ermeni %4, diğer %1

Din: Müslüman %70, Hıristiyan, Museviler

Diller: Arapça(resmi), Fransızca, İngilizce, Ermenice

Okur yazar oranı: 15 yaş ve üzeri için veriler

toplam nüfusta: 57.7%

erkekler: 68.3%

kadınlar: 46.9% (2005 verileri)

Tarihi:

Mısır, Hz. Ömer (r.a.) döneminde Amr bin As (r.a.) komutasında İslâm ordusu tarafından 639 - 642 yılları arasında fethedilmiştir. Bu tarihten sonra Mısır, 868 yılına kadar hilafete bağlı valiler tarafından yönetildi. 868'de Mısır'ın yönetimi Türk asıllı Tolunlular'ın eline geçti. Tolunlular'ın yönetimi 905'e kadar sürdü. Bu tarihten sonra yine yeniden hilafeti temsil eden Abbasilerin eline geçti ve 934'e kadar onların yönetiminde kaldı. 934'te Mısır'da İhşidiler adında ikinci bir Türk hanedanlığı kuruldu. İhşidiler'in yönetimi 969'a kadar sürdü. Bu tarihte Mısır'a daha önce merkezleri Tunus'ta bulunan Fatımiler hâkim oldular ve 973'te de merkezlerini Kahire'ye taşıdılar. Fatımiler her tarafta kendi inançlarını yaymak için çeşitli baskı yollarına başvuruyorlardı. Fatımilerin Mısır'daki saltanatları 1171'e kadar sürdü. Bu tarihte Mısır, Selahaddin Eyyubi'nin kurmuş olduğu Eyyubiler devletinin hâkimiyetine geçti. Eyyubiler de Mısır'a 1250'ye kadar hükmettiler. Bu tarihten sonra Mısır'a Memlûkler hükmetmeye başladılar. Memlûkler Bağdat'ın Moğollar tarafından işgal edilmesinden sonra Abbasi hilafetinin Kahire'de varlığını sürdürmesine imkân sağladılar. Memlûklerin saltanatı 1517'de Mısır'ın Osmanlılar tarafından fethedilmesine kadar sürdü. Mısır, Osmanlılar tarafından fethedildiğinde hilafet de Osmanlı Devleti'ne geçti. Bu tarihten sonra Mısır Osmanlı Devleti'ne yani hilafete bağlı bir vali tarafından yönetilmeye başladı. Ancak 1805'te Mısır valisi olan Kavalalı Mehmed Ali Paşa hilafete baş kaldırmak üzere Mısır'da yarı bağımsız bir yönetim oluşturdu. Mehmet Ali Paşa'dan sonra da onun ailesinden gelen şahıslar vali sıfatıyla ancak Babı Ali'den kopuk bir şekilde Mısır'ı yönetmeye devam ettiler. Bu valilerin ülkeyi yönettikleri dönemlerde İngilizler de çeşitli yollardan Mısır'a girmiş, Mısır'da hükümet üzerinde söz sahibi olmaya başlamışlardı. 1914'te de tamamen İngilizler tarafından işgal edildi. İngilizlerin doğrudan işgalleri 1922'ye kadar sürdü. 15 Mart 1922'de ülkeye resmi olarak bağımsızlık verildi. Ancak yönetim yine büyük ölçüde İngilizlerin direktifleri doğrultusunda hareket ediyordu. Bağımsızlık sonrasında I. Fuad, Mısır krallığına getirildi. 1936'da onun ölmesi üzerine oğlu Faruk krallığa geçti. Kral Faruk'un yönetimine 26 Temmuz 1952'de gerçekleştirilen askeri darbeyle son verildi. Darbeden sonra Tümgeneral Muhammed Necib devlet başkanı oldu. Ancak iki yıl sonra 25 Şubat 1954'te Cemal Abdünnasır yönetime el koyarak Necib'i görevden uzaklaştırdı. Abdünnasır dönemi tam bir dikta ve zulüm dönemidir. Abdülkadir Udeh ve Seyyid Kutb başta olmak üzere çok sayıda Müslüman ilim adamı ve düşünür onun zamanında idam edilmiştir. Abdünnasır zulmünden en çok nasip alanlar Müslüman Kardeşler cemaatinin mensupları olmuştur. Bu cemaatten pek çok kimse hapse atıldı ve çoğunluğu ancak Abdünnasır'ın ölümünden sonra hapisten çıkabildi. Abdünnasır sosyalist anlayışa dayalı bir Arap milliyetçiliğini savunmuştur. Onun fikirleri pek çok Arap ülkesine Nasırcılık adıyla yayılmıştır. Abdünnasır döneminde Mısır iki ayrı savaşa girdi ve ikisinden de ağır yenilgiyle çıktı. Bunlardan birincisi 1956 Süveyş savaşıdır. Bu savaş Mısır yönetiminin Süveyş kanalını millileştirme kararı alması üzerine çıktı. Bu karar üzerine İsrail, 1956 Ekim'inde İngiltere ve Fransa ile anlaşarak Mısır'a saldırdı. İsrail'i böyle bir saldırıya teşvik edenler daha önce Süveyş kanalını istedikleri gibi

kullanan Fransa ve İngiltere'ydi. İngiltere ve Fransa'yla ortak hareket eden İsrail bu saldırıda Gazze bölgesiyle Sina yarımadasını işgal etti. Ancak birtakım diplomatik sebeplerden dolayı 7 Mart 1957 tarihinde işgal ettiği bu topraklardan çekildi. İkinci savaş da 1967 Arap - İsrail savaşıdır. Arap - İsrail savaşlarının en geniş çaplısı Altı Gün Savaşı diye de anılan 1967 Haziran savaşıdır. Bu savaş İsrail'in 5 Haziran 1967 sabahı Mısır'a saldırmasıyla başladı. İsrail uçakları önce Akdeniz üzerinden Mısır'ın batı tarafındaki hava alanlarını bombalayarak üç saate yakın bir süre içinde 300 kadar Mısır askeri uçağını yerde imha ettiler. İsrail uçaklarının bu saldırı esnasında Akdeniz'deki Amerikan filosundan ikmal yaptıkları ileri sürülmüştür. İsrail hemen ardından Gazze bölgesine ve Sina yarımadasına doğru karadan ve havadan saldırıya geçti. Mısır askerleri bu saldırı karşısında ciddi bir direniş göstermeden Gazze'yi ve Sina'yı İsrail'e teslim ettiler. Mısır, Sina yarımadasını ancak 1978'de imzalanan Camp David anlaşmasıyla geri alabilmiştir. Abdünnasır'ın 28 Eylül 1970'de ölmesinden sonra cumhurbaşkanlığına Muhammed Enver Sâdât geçti. Enver Sâdât başlangıçta biraz yumuşak bir politika izledi. Abdünnasır'ın siyasi düşüncelerinden dolayı hapse atmış olduğu kişileri serbest bıraktı. Ancak daha sonra o da zulme ve şiddete başvurdu. Mısır'ın İsrail'i resmen tanımasını ve diplomatik ilişkiler kurmasını sağlayan Camp David anlaşması Sâdât döneminde imzalanmıştır. Bu anlaşmadan sonra Arap ülkelerinin geneli Mısır'la diplomatik ilişkilerini kestiler. Ancak daha sonra tekrar başlattılar. Enver Sâdât 6 Kasım 1981 tarihinde öldürüldü. Onun arkasından cumhurbaşkanlığına Muhammed Hüsni Mübarek getirildi. Hâlen bu görevi sürdüren Mübarek şiddet ve zulümde Sâdât'ın çok önüne geçti. Mübarek 4 Ekim 1993'te tek aday olarak girdiği cumhurbaşkanlığı seçimlerinde kendini bir altı yıl için daha cumhurbaşkanı seçti.

Mısır'ın Sudan'la bir Halayib meselesi vardır. Bu mesele Mısır yönetimi tarafından Sudan'daki yönetimin ülkede İslâm kanunları uygulama kararı almasından sonra ortaya çıkarıldı. Mısır'ın, Sudan'la daha başka problemleri de vardır. Bu problemlerin tamamı Sudan yönetiminin İslâmi bir çizgiyi benimsemesinden sonra Mısır tarafından ortaya atıldı. Mısır, Sudan hükümetinin Mısır'daki İslâmi akımlara mensup gençleri askeri yönden eğitmek amacıyla Kuzey Sudan'da kamplar kurduğunu ileri sürdü. Çeşitli Batılı yayın organları da bu konuda asılsız haberler yayınlayarak Mısır'ın tutumunu haklı çıkarma gayretine girdi. Bu ve benzeri konular iki ülke arasında siyasi ve ekonomik problemlere yol açtı.

Mısır'ın en önemli iç meselesi yönetimin halkla bütünleşmemesinden kaynaklanan devlet terörünün sebep olduğu halk tepkisi ve bu tepkinin doğurduğu siyasi olaylardır. Mısır'da özellikle İslâmi cemaatler üzerinde çok ağır bir baskı vardır. Bazı cemaatlerin bu ağır baskıya fiili eylemlerle cevap vermeleri ülkede zaman zaman silahlı çatışmalara ve şiddet olaylarına sebep olmaktadır. Mısır yönetimi yürüttüğü devlet terörüne kanuni bir dayanak bulmak amacıyla 16 Temmuz 1992'de "Terörle Mücadele Kanunu" adıyla bir kanun çıkarttı. Bu kanun emniyet güçlerine şüpheli gördükleri kişileri hiçbir mahkeme kararına gerek görmeden tutuklayarak altı ay tutuklu bulundurma hakkı veriyor. Kanun aynı zamanda yönetimin terör örgütü olarak adlandırdığı İslâmi cemaatlere mensup olanlara veya bu cemaatlere sempati duyanlara 5 yıla kadar ağır hapis cezası verilebileceği hükmü içeriyor. Bu kanunun uygulamaya konması problemi daha da çetrefil hale getirdi. Mısır emniyet güçleri İslâmi cemaatlerin güçlü olduğu Asyut ve çevresine değişik zamanlarda havadan hareketler düzenlediler. Bunun yanı sıra başkent Kahire'nin bazı kenar mahallelerine kalabalık askeri birliklerle saldırılar düzenlendi. Çok sayıda insan öldürüldü. Yine İslâmi akımlara mensup olmalarından dolayı birçok insan mahkeme kararıyla idam edildi

Ekonomisi:

GSYİH: \$316.3 milyar

GSYİH – reel büyüme: %4.5

Kişi Başına Düşen Milli Gelir: \$4,200

GSYİH – sektörel bileşim: Tarım: %17.2 Sanayi: %33 Hizmet: %49.8

Enflasyon oranı: %9.5

İş gücü: 20.71 milyon

İş gücü – sektörel dağılım: Tarım: %32 Sanayi: %17 Hizmet: %51

İşsizlik oranı: %10.9

Yoksulluk sınırı altındaki nüfus oranı: %16.7

Bütçe: Gelir: \$15.42 milyar **Gider:** \$20.76 milyar

Sanayi: Sanayi kuruluşlarının başında gıda maddesi, meşrubat ve sigara üretimiyle ilgili kuruluşlar gelmektedir. İkinci sırada tekstil ve deri fabrikalarıyla konfeksiyon atölyeleri gelir. Mısır'da üretilen pamuğun önemli bir kısmı kendi fabrikalarında işlenmektedir. Bunun yanı sıra demir çelik, inşaat, elektrik donanımı, bazı mekanik aletler üretimi, madeni ve toprak eşya üretimi, kimya, mobilya, kâğıt, ilaç, plastik vs.

sektörleriyle ilgili sanayi kuruluşları da bulunmaktadır

Tarım ürünleri: Pamuk, pirinç, mısır, buğday, fasulye, meyve, sebze, büyükbaş hayvan, su bufalosu, koyun ve keçi

Petrol üretim: 740,000 varil/gün

Petrol tüketim: 562,000 varil/gün

Doğalgaz üretim: 21.2 milyar m küp

Doğalgaz tüketim: 21.2 milyar m küp

İhracat: \$11 milyar

İhracat ürünleri: Ham petrol, petrol ürünleri, pamuk, tekstil, metal sanayi, kimyasallar

İhracat ortakları: ABD13.6%, İtalya 12.4%, İngiltere 8.1%, Fransa 4.8%, Almanya 4.7%, Hindistan 4.2%

İthalat: \$19.21 milyar

İthalat ürünleri: Makine ve araç gereçler, gıda maddeleri, kimyasallar, ağaç ürünleri, yakıt

İthalat ortakları:

Dış borç: ABD 13.4%, Almanya 7.3%, İtalya 6.9%, Fransa 6.5%, Çin 4.7%, Suudi Arabistan 4.2%

Türkiye ile İlişkileri:

Türkiye-Mısır Siyasi İlişkileri

Mısır'la Osmanlı öncesinde 9'uncu yüzyılda başlayan ve 16'ıncı yüzyıldan itibaren Osmanlılarla devam eden uzun bir ortak tarihimiz ve bunun geride bıraktığı önemli bir kültürel birikim, aile bağları ve halklar arasında karşılıklı sempati mevcuttur. Mısır toplumuyla aile bağlarının daralan ölçüler içinde de olsa sürmekte olması, ilişkilerimizin önemli bir özelliğidir.

Mısır ile Türkiye arasında, 1925 yılında Maslahatgüzar düzeyinde kurulan ilişkiler, 1948 yılında Büyükelçilik seviyesine yükseltilmiştir. Türkiye ile Mısır arasında çeşitli alanlarda imzalanmış 51 anlaşma mevcut olup, ilişkilerimizin hukuki zemini oluşturulmuş bulunmaktadır.

Türkiye ve Mısır, hem Ortadoğu'nun hem de Doğu Akdeniz'in önde gelen ülkelerindedir. Türkiye, tarihi ve kültürel bağlara dayanan iyi ilişkileri paylaştığı Mısır'la işbirliğinin daha da geliştirilmesine büyük önem atfetmektedir. Ortadoğu'daki hızlı gelişmeler de zaten iki ülkenin yakın iletişim içerisinde bulunmasını gerektirmektedir.

Her iki ülke de, dış politikada, ana temeli bölgesel ve küresel barış ve istikrar olan ortak bir vizyonu paylaşmaktadır.

Mısır'ın, Ortadoğu'da barış ve istikrar doğrultusundaki çabaları tarafımızdan her zaman takdirle karşılanmıştır.

İki ülke ticaret hacmi istenilen düzeyde değildir. 2003'te Türkiye'nin Mısır'a ihracatı 343 milyon dolar, Mısır'dan ithalatı 181 milyon dolar olmak üzere toplam 531 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Müzakereleri süren Serbest Ticaret Anlaşmasının imzalanmasının ticaret hacmini arttıracacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar:

Wikipedia : www.wikipedia.org

CIA World Fact Book: <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/>

T.C. Dışişleri Bakanlığı: www.mfa.gov.tr

Ülkeler Rehberi: www.ulkeler.net

www.vahdet.com.tr

www.sesrtic.org

Bu kitapçık elyazmasi.org tarafından hazırlanmış olup, bilgilerin bir kısmı tahminidir. Herhangi bir sorunuz, sorunuz olduğunda ya da yanlış bir veri gördüğünüzde lütfen iletisim@elyazmasi.org 'a e-posta atın.